

A vibrant, sunlit outdoor scene featuring a diverse group of people. In the center, two police officers in blue uniforms with Ukrainian tricolor patches are smiling and interacting with a group of people. One officer is standing and gesturing, while the other is kneeling down to talk to a young girl. To the left, a man and a woman in traditional embroidered clothing are seated at a wooden table, looking towards the officers. In the background, a man in a blue t-shirt with 'POLICE POLICE' written on it is walking, and other people of various ages and ethnicities are visible, creating a sense of a busy, inclusive community event.

Projekt Komunitní prevence kriminality

Martina Palečková Tauberová, Michal Kandler,
Matouš Knapp

Agentura pro sociální začleňování MMR ČR

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027

Komunitní prevence kriminality

= projekt prevence kriminality navazuje na strategický cíl D:

„Česká republika uplatňuje komplexní a koordinovaný přístup k řešení kriminality v rizikových lokalitách založený na partnerské spolupráci odpovědných subjektů a zástupců/obyvatel lokalit, přičemž se zaměřuje nejen na projevy, ale i příčiny problémů. Zohledňuje přitom specifické potřeby a problémy menšinových skupin žijících v těchto lokalitách“

Co je Komunitní prevence kriminality (KPK)?

- = je strategie zaměřená na snižování kriminality a zvyšování bezpečnosti (a pocitu bezpečí) prostřednictvím aktivní účasti členů komunity
- = preventivní charakter, nehasí požáry
- vhodné k navázání na účinně realizovanou krizovou intervenci, kde obce chtějí udržet nastalý klidový status quo

Komunitní prevence kriminality

- je přístup k bezpečnosti, který staví na aktivním zapojení **obyvatel obce/komunity, obce, policie, sociálních služeb, škol, neziskových organizací** i dalších místních aktérů.
- její základní myšlenkou je, že **lidé v místě nejlépe znají problémy v prostředí, v němž žijí** – a právě oni by měli být součástí jejich řešení.
- nejde o jednorázovou aktivitu, ale o **dlouhodobý proces budování bezpečné, zdravé a soudržné komunity**, která si sama pomáhá snižovat riziko kriminality a sociálního vyloučení.

Jak se dělá Komunitní prevence kriminality (KPK)?

- Mapování potřeb
- Navazování spolupráce a komunikace
- Spoluvytváření priorit a opatření
- Participace na rozhodování a realizaci aktivit
- Rozvoj kompetencí a spoluzodpovědnosti za to, kde žijí

Top-down přístup

(formalizovaný/institucionální přístup – organizovaný „shora“):

Community-oriented policing

(“komunitně orientovaná
police” alias COP)

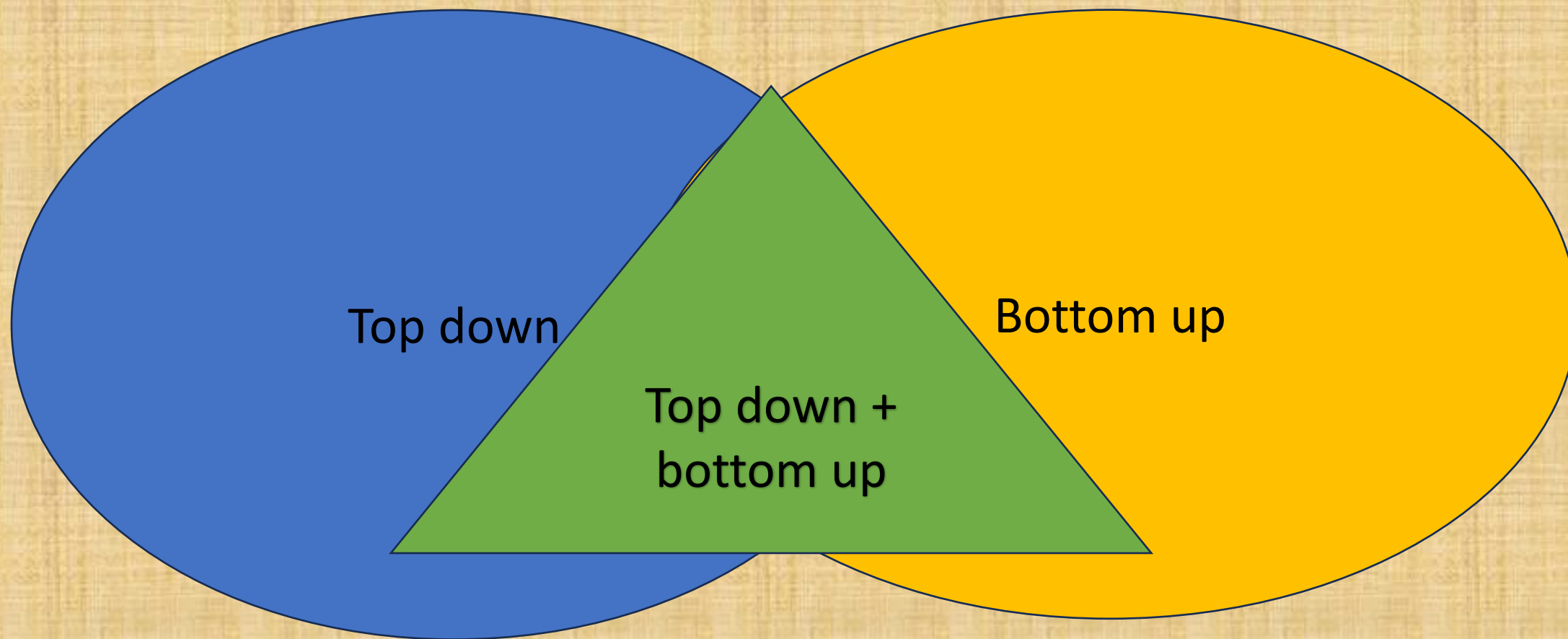
Otevřená radnice

Bottom-up přístup

(organický/občanský – organizovaný „zdola“)

Komunitní práce pomáhající
zapojovat komunity ohrožené
sociálním vyloučením

***Komunitní rozvoj zaměřený na
zdroje (ABCD)***, který umožňuje
maximální zapojení veřejnosti v
nejširším slova smyslu

Přínos pro komunitu

- Zvýšení pocitu bezpečí, v místě kde žijí
- Získání prostoru pro vyjádření svých potřeb a zkušeností, lidé mají možnost mluvit o tom, co je trápí, jejich hlas je slyšet
- Možnost se aktivně podílet na řešení problémů, nejen čekat, že to za nás někdo vyřeší
- Budování sousedských vztahů a posilování důvěry mezi lidmi, prevence začíná tam, kde si lidé věří a pomáhají si, kde se znají
- Převzetí spoluzodpovědnosti za to, jak se v místě žije, být součástí změny, nejen pozorovatel

Přínos pro obec

- Získání podrobného vhled do situace v konkrétní lokalitě, v níž lidé žijí
- Navrhování opatření, která odpovídají skutečným potřebám, a mají tedy větší šanci na úspěch
- Zlepšování spolupráce mezi jednotlivými aktéry v obci, sdílení problémů, potřeb, a jejich řešení, znalost situace a vzájemná komunikace, zvyšuje důvěru i ochotu ke spolupráci všech zúčastněných
- Předcházení eskalaci problémů, dříve než přerostou v závažnější konflikty nebo trestnou činnost
- Budování důvěry veřejnosti vůči institucím i sobě navzájem
- Podpoření dlouhodobé a udržitelné změny, nikoliv jen jednorázové řešení bez trvalejšího efektu

Pilotní projekt Komunitní prevence kriminality

Projekt OPK MV ČR ve spolupráci s OSZ (ASZ) MMR ČR

- Jablonec nad Nisou a Jihlava

Co MV obcím nabízí:

Projekt je financován ze 100% způsobilých nákladů (neumožňuje hrazení pracovních pozic z poskytnuté dotace – pouze pozici **konzultanta (koordinátora komunitní prevence kriminality)** na DPČ nebo fakturu

3 letý projekt – financování garantováno, rozpočet uvolňován postupně
2 fáze:

první rok – příprava komunitní prevence kriminality, mapování, analýza, zapojení a aktivace komunity, počáteční diskuze, tvorba konkrétních aktivit plánovaných do dalšího realizačního období a závěrečná konference na půdě MV, ke sdílení zkušeností z praxe

Další 2 roky – realizace aktivit stanovených v prvním roce

Co MV po obcích požadují:

- Obce musí mít pověřeného pracovníka za koordinaci KPK a participativních přístupů – v přímém kontaktu s komunitou, zprostředkovatel komunikace a spolupráce mezi obcí, institucemi, NNO a komunitou
- Je vyžadováno souhlasné stanovisko Policie ČR, která se zavazuje ke spolupráci s obcí
- Projekty musí spolupracovat s externím evaluátorem pro jednotnou evaluaci efektivity, přičemž evaluaci plně hradí a zajišťuje MV ČR
- Obec se zavazuje k účasti na závěrečné konferenci zaměřené na sdílení zkušeností

Projekt klade důraz na **udržitelnost** (podstatné, aby neskončilo spolu s ukončením financování) a **aktivní zapojení komunity**, s důrazem na to, aby aktivity vycházely z reálných potřeb komunity.

Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni 2025 – v prosinci 2024 zveřejněny na stránkách OPK MV ČR- <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/dotacni-programy/>

- Termín pro podání žádostí do 14.2.2025
- V současné době ve fázi schvalování

Dokumenty

Leták komunitní prevence kriminality, 2024

<https://www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/letak-kpk/>

Stručný manuál komunitní prevence kriminality, 2024

<https://www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/manual-kpk/>

A vibrant, close-up photograph of three young adults smiling and giving thumbs up. On the left, a Black man with a beard and afro hairstyle is wearing a red and white patterned jacket over a white t-shirt. In the center, a woman with long brown hair is wearing a mustard yellow off-the-shoulder sweater. On the right, a white man with a beard is wearing a blue denim jacket over an orange sweater. The background consists of vertical stripes in yellow, green, orange, and red. The text is overlaid in the center of the image.

**Děkuji (Pa'ikerav) za pozornost ☺.
KRÁSNÝ ZBYTEK DNE!**

Top-down přístupy

Otevřená radnice

- zapojení obyvatel do řešení místních problémů jako klíčový předpoklad kvalitního života v sousedství
- cesta k řešení: dobře nastavená komunikace samosprávy s veřejností a rozvoj participace
- nástroje:
 - veřejná setkání
 - průběžné zapojování veřejnosti (např. tvorba komunitního plánu)
 - další partipativní metody (kulatý stůl, world café atd.)

Community-oriented policing (COP)

- aktivní spolupráce policie s veřejností (komunitou), místními nevládními organizacemi, samosprávou, obecní policií a dalšími nástroji prevence kriminality (asistenti/ky prevence kriminality, domovník/ice preventista/ka aj.)
- místní potřeby a názory klíčové pro formování policejních taktik a strategií
- policisté přítomni v komunitě
- 6 pilířů: budování důvěry a sebedůvěry, odpovědnost, sdílení informací a komunikace, řešení místních potřeb, spolupráce a prevence kriminality.

Bottom-up přístupy

Komunitní práce

- metoda sociální práce, jejímž objektem je komunita
 - sdílené území, sdílené zájmy/potřeby, problémy
- aktivizace komunity (vzbuzení chuti a odvahy se tématy zabývat) > participace na řešení (veřejná setkání, komunitní akce, zastupování komunikaci na obci atd.) > zplnomocnění (komunita získá moc a sílu řešit určité téma z vlastních zdrojů)
- komunitní práce v ČR zaměřená na sousedství zatížená sociálním vyloučením
- komunitní prevence jen jednou z oblastí zájmu komunitní práce

Přístup ABCD

- *asset-based community development* – komunitní rozvoj založený na silných stránkách komunity
- zaměření na potenciál místo slabých stránek a problémů
- 3 osobní zdroje každého člena komunity: talenty, dovednosti, zápal/nadšení
- 5 základních zdrojů komunity: jedinci; spolky, kluby, asociace; instituce; místa; komunikační sítě
- ABCD jako proces vedený komunitou k uskutečnění žádoucích změn

Přínosy komunitní prevence kriminality

- **Respekt:** Zohlednění potřeb a názorů všech členů komunity.
- **Zmocňování komunity:** Posílení kompetencí komunity pro řešení vlastních problémů.
- **Participace:** Aktivní zapojení občanů do preventivních opatření.
- **Spolupráce a komunikace:** Pravidelná komunikace mezi komunitou, institucemi a dalšími aktéry (např. policie, nevládní organizace).

Přínosy komunitní prevence kriminality

Přínosy dle aktérů zapojených v projektech komunitní prevence v ČR (ASZ, 2023):

- Snižování napětí ve společnosti
- Posilování sounáležitosti
- Řešení skutečných potřeb definovaných komunitou
- Posílení vazeb mezi neziskovými organizacemi, místními institucemi, komunitou a samosprávou
- Posilování důvěry v instituce

Co říkají výzkumy:

- Čím vyšší je sociální koheze a neformální sociální kontrola uvnitř komunity, tím nižší je kriminalita v dané lokalitě (komunita má větší schopnost zabránit přestupkům a vandalismu) (Holas a kol., 2016).
- Silné vazby mezi členy komunity a aktivní zapojení do komunitních aktivit snižují pocit ohrožení a zvyšují celkovou odolnost komunity vůči kriminalitě (Hearhart, 2022; Lee a kol., 2020; Uchida a kol. 2013).
- Vyšší míra sociálního kapitálu obětí kriminality snižuje její psychické dopady (Kruger a kol., 2007).

Rizika komunitní prevence kriminality pro obec

Rizika/bariéry:

- komunitní prevence kriminality jako **delegování odpovědnosti** institucí na občany (ALE politika prevence kriminality je stále odpovědností obce!)
- nesoulad mezi potřebami komunity a institucemi, vzájemná nedůvěra
- problémy zapojit komunity z důvodů jejich nedostatečné aktivizace
- časová náročnost procesů komunitní prevence a pomalé výsledky (dopady komunitních přístupů se vždy naplno projevují až po více letech)
- neexistence motivované komunity (zatím se s komunitou cíleně nepracovalo)*

Řešení:

- komunitní prevence nikoli náhradou, ale integrální součástí politiky prevence kriminality
- aktivní komunikace, veřejná setkání, rozvoj společných akcí, neformální setkávání
- podpora komunitní práce a obecně přístupů bottom-up
- klást si realistické cíle, zaměřovat se na drobné změny, být trpěliví, vytrvalí a těšit se z dílčích úspěchů
- nejedná se o riziko, ale o běžný výchozí stav, kdy se doposud jedná pouze o sousedské vztahy (nejen SVL), nikoli o komunity (participující komunita/společenství celé obce je až cílem komunitních projektů)**